

Ergenlik döneminde her yüz
gençten 3'ünde görülüyor

SKOLYOZ YALNIZCA ESTETİK BİR SORUN DEĞİL!

Skolyoz, bir başka deyişle omurga eğriliği, her 100 ergenden 3'ünde ortaya çıkan ve hem sağlığı hem de estetik görüntüyü bozan ciddi bir sorun. Genellikle de genç kızları hedef alıyor.

Düz olması gereken omurganın yana doğru (sağa veya sola) eğilmesi 'skolyoz' olarak tanımlanıyor. Skolyoz doğuştan olabildiği gibi, çocukluk veya ergenlik döneminde ortaya çıkabiliyor. En sık görülen ve nedeni tam olarak bilinmediği için 'idiopatik', yani sebebi bilinmeyen adını alan skolyoz, ergenlik çağına giren her 100 çocuktan 3'ünde ortaya çıkıyor.

Ergenlik döneminde gelişen skolyoz, tüm skolyoz olgularının yüzde 70 gibi yüksek bir oranını oluşturuyor. Peki, skolyoz sadece estetik bir sorun mu, yoksa sağlığı da tehdit ediyor mu? Skolyozu önlemek mümkün mü? Tüm bu soruların yanıtını **Acıbadem Maslak Hastanesi Omurga Sağlığı Merkezi, Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanı Prof. Dr. Ahmet Alanay** yanıt veriyor.

KIZ ÇOCUKLARINDA 10 KAT FAZLA GÖRÜLÜYOR

Kız ve erkekte aynı oranda mı görülüyor?

Skolyoz aslında hastalık değil, tıpkı ateş gibi bir belirti. Çeşitli kas, sinir ve bağ doku hastalıklarına bağlı olarak gelişebiliyor. Küçük yaşlarda kız ve erkekler eşit oranda etkilenirken, ergenlik döneminde skolyoz oluşma riski erkeklere kıyasla kızlarda 10 kat fazla oluyor. Bunun olası sebeplerinden birisi kızların hızlı büyüme evresini daha kısa sürede tamamlamaları ve omurganın bu süreçte uyum sağlayamaması. Büyümenin en hızlı yaşandığı adetin görülmesinden hemen önceki süreç en riskli dönemi oluşturuyor.

Skolyoz ergenlik dönemindeki gençleri nasıl etkiliyor?

Skolyoz genel olarak 4 önemli sonuç doğurabiliyor. Bunlar; ağrı, yeti kaybı, ruhsal problemler ve kendi görüntülerini beğenmeme gibi sorunlar. Bunlardan ağrı, yeti kaybı ve mental sağlıkla ilgili problemler daha geç yaşlarda ve şiddetli eğriliklerde sorun oluştururken, kendi görüntülerini beğenmeme sorunu ergenlikte asıl şikâyetçi olunan problem olarak ortaya çıkıyor. Hafif derecelerde görüntü önemli bir problem olarak algılanmıyor.

EN RİSKLİ DÖNEM, ERGENLİKTEKİ HIZLI BOY UZAMASI DÖNEMİ

Eğriliğin ilerleme riskini artıran faktörler var mı?

Genelde çocuğun yaşı ne kadar küçük, iskelet olgunluğu ne kadar az ve skolyoz tanısı konduğunda eğrilik veya eğrilikler ne kadar büyükse, ilerleme potansiyeli de o kadar büyük oluyor. Skolyozun ilerlemesini belirleyen en önemli faktör çocuğun büyüme potansiyeli. Çocuk ne kadar büyüyecekse skolyozun ilerleme riski de o kadar yüksek oluyor. Skolyozun ilerlemesi için en riskli dönem ise eğriliklerin ayda bir veya iki derece arttığı, ergenlikteki hızlı boy uzaması dönemidir. Bu da adet başlamasından önceki sürece denk geliyor.

BOYDA UZAMANIN DURUNCA, EĞRİLİĞİN İLERLEME RİSKİ AZALYOR

Omurgadaki eğriliğin ilerleyip ilerlemeyeceği tespit edilebiliyor mu?

Skolyozun ilerleyip ilerlemeyeceğini bilmek her zaman kolay olmayabiliyor. Ancak aralarında aylar olan 2 ölçüm arasında boyda uzama olmaması, büyümenin tamamlandığını bilmenin en kesin yolu. Bu da ilerlemenin en az seviyeye düştüğü anlamına geliyor. Ek olarak Risser işareti adı verilen, kalça üzerindeki kemik olgunluk belirteci röntgende görülüyor; bu da ne kadar daha kemik olgunlaşması kaldığını gösteriyor. Ayrıca kızlarda adet görülmeye başlanması ve meme büyümesi, erkeklerde yüzde kılınma ve ses değişiklikleri gibi ergenlik işaretlerinin varlığı da dikkate alınıyor. Günümüzde skolyozun ilerleme (eğriliğin büyüüp büyümeyeceği) riskini belirlemeye yardımcı olabilecek bir test üzerinde çalışmalar devam ediyor. Bu sayede, gelecekte daha erken tanı konması ve her hasta için 'en iyi' tedavinin seçilmesi mümkün olabilecek.

TEDAVİ EDİLMEZSE KALP VE AKCİĞER HASTALIKLARINA YOL AÇIYOR

Skolyoz sadece estetik bir sorun mu?

Skolyoz, sadece estetik bir sorun değil. Kontrol edilmeyip ilerlerse akciğer ve kalp problemlerine, hatta erken yaşta ölüme neden olabiliyor. Bu nedenle omurga deformitesi ve üç boyutlu şekil bozukluğu olan skolyozun gelişme çağındaki çocuklarda ilerleme riskinin yüksek olması nedeniyle erken tanı büyük önem taşıyor. Ancak maalesef skolyoz genellikle geç teşhis ediliyor.

BİR OMZU DİĞERİNDEN YÜKSEKSE, BELİNİN BİR TARAFI DAHA DOLGUNSA, DİKKAT!

Skolyozun erken tanısı için hangi belirtilere dikkat etmek gerekiyor?

Skolyozun pek çok belirtisi olsa da, ailelerin özellikle 3 belirtiyeye çok dikkat etmeleri gerekiyor: Birincisi bir omzun diğerinden daha yüksek olması. İkincisi belin bir tarafının içeri oyuk iken diğer tarafının dışarı doğru çıkması veya daha dolgun görünmesi. Skolyozun en önemli işareti ise çocuğun öne eğilmesine gerek olmadan bile dışarıdan bakıldığında sırtın bir tarafında hörgüç gibi bir kabarıklık olması. Çünkü skolyoz, sadece omurga eğriliği değil, aynı zamanda omurganın yana doğru dönmesidir. Dolayısıyla omurga kendi etrafında döndüğü zaman sırtta kaburgaları, belde ise kasları kaldırdığı için çocuk sanki kamburmuş hissi veriyor. Ancak bu kamburluk değil, aslında omurganın yana doğru dönmesine bağlı gelişen bir hörgüç. Çocuk öne doğru eğildiğinde hörgüç daha da artıyor.